

Oponentský posudek disertační práce Mgr. Mileny Adámkové „Systematický přehled výzkumů ověřujících na pohyb nebo na tělo zaměřenou terapii v rámci léčby onemocnění porucha příjmu potravy“

Disertační práce Mgr. Mileny Adámkové je zaměřena na zajímavé a odborně i společensky aktuální téma – vybrané terapeutické přístupy k poruchám příjmu potravy. Jedná se o práci teoretickou: autorka se rozhodla analyzovat a klasifikovat studie, týkající se terapie poruch příjmu potravy, které obsahují terapeutické přístupy zaměřené na pohyb a tělo.

Do této analýzy bylo postupně zařazeno celkem 41 studií, publikovaných od roku 1970 do rok 2008, které vyhovovaly zahrnujícím a vylučujícím kritériím. U 59% zařazených studií byla váha důkazu hodnotitelná jako velmi dobrá (spadala do kategorie „studie obsahující kontrolní skupinu“). Autorka v práci vytvořila strukturu klasifikace terapeutických technik a prostřednictvím odpovědí na formulované klíčové otázky přináší podněty pro další výzkum i pro terapeutickou praxi.

Práce byla předložena v rozsahu celkem 203 stran textu, 20 stran soupisu použité literatury a 3 strany přílohy, obsahující vysvětlení zkratk a pojmů v práci užívaných. Dodatečně byla ještě oponentovi zaslána elektronicky (dne 2. 6. 2010) přepracovaná první část textu (do str. 52). Práce je vnitřně členěna do 6 hlavních kapitol s četnými podkapitolami. První kapitola je věnována souhrnné charakteristice práce a obsahuje úvod, popis metody, základní charakteristiku výsledků, diskuse a závěru. Druhá kapitola předkládá informace o teoretickém základu práce, systematickém přehledu v kontextu dalších přístupů a předkládá v dalších podkapitolách přehled informací o skupině poruch příjmu potravy, tělesném schématu, pohybu a terapiích poruch příjmu potravy. Třetí kapitola popisuje metodiku včetně kritérií pro zařazení a vyloučení a čtvrtá kapitola představuje výsledky formou odpovědí na jednotlivé klíčové otázky, představuje články užití v systematickém přehledu a přináší formulaci závěru k výsledkům práce. Pátá kapitola obsahuje diskusi a závěrečnou, šestá kapitola celkový závěr práce.

Disertační práce je sepsána dobrou a srozumitelnou češtinou a na velmi dobré odborné úrovni. Autorka vycházela ze studia rozsáhlého souboru relevantní domácí i zahraniční odborné literatury. Přestože formulované klíčové otázky nepřinesly většinou zásadně nové či překvapivé odpovědi, lze konstatovat, že autorkou zvolený systematický přehled přinesl utřídění, přehled o vnitřní struktuře přístupů a systemizaci zkoumaných poznatků a jeho výsledky jsou cenným přínosem pro další výzkum i pro terapeutickou praxi.

K disertační práci mám následující připomínky:

1. Struktura práce by podle mého názoru získala na přehlednosti pozvednutím některých tematických celků z úrovně podkapitol do úrovně kapitol. Práce o rozsahu

více než 200 stran má pouze 6 kapitol, přitom např. kapitola č. 2 obsahuje cca 5 samostatných tematických celků a má rozsah téměř 100 stran.

2. Některé formulované klíčové otázky jsou poněkud triviální (např. ot. č. 1 a 2).
3. Omezení zaměření práce pouze na články dostupné pomocí elektronických databází a publikované v angličtině považuji za významné jak z hlediska rozsahu a sociokulturní determinace zpracovaných údajů, tak z hlediska využitelnosti výsledků a autorka sama tuto okolnost zmiňuje mj. v diskusi na str. 197.
4. K Sheldonově typologii, charakterizované na str. 62 je třeba připomenout, že W. H. Sheldon ve své původní metodě z roku 1940 klasifikoval typy na základě porovnání fotografií cca 4000 lidí v boční, přední a zadní projekci s atlasem a tabulkou na distribuci somatotypu pomocí výškováhového indexu a stanovil tři typy tělesné morfologie, jimž přisoudil tři typy temperamentu.
5. V práci se objevuje - trochu paradoxně s přihlédnutím ke skutečnosti, že jde o práci teoretickou, založenou na práci s literárními prameny - řada chyb v práci s literaturou. Tyto chyby lze rozdělit do tří základních kategorií. První z nich představují práce, citované v textu, ale neuvedené v soupisu použité literatury - např. Pope (1978) na str. 62. Druhou kategorií těchto chyb představuje citace prací max. tří autorů jako „et al.“, přestože by měli být uvedeni všichni autoři – např. Cooper et al. (2009) na str. 61, Huon et al. (1990) na str. 64, Zipfel et al. (2005) na str. 66, Boyd et al. (2007) na str. 85, Sungot-Borgen et al. (2003) na str. 92 atd. Třetí kategorií těchto chyb jsou různé další nepřesnosti, případně jejich kombinace - např. na str. 64 citovaná práce Favazza (1996) je v soupisu literatury uvedena jako Favazza & Favazza (1987), práce Rodina et al. (1985), citovaná na str. 63 je v soupisu literatury uvedena jako Rodin, Silberstein a Striegel-Moore, 1984 atd.

Závěr:

Disertační práci Mgr. Mileny Adámkové lze přes uvedené připomínky hodnotit jako přínosnou z hlediska rozšíření poznání v oblasti psychoterapeutických přístupů k poruchám příjmu potravy zaměřených na tělo a na pohyb. Disertační práce splňuje nároky na disertační práce podle Řádu DS a proto ji doporučuji k obhajobě.

